

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 6v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoni, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 250, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 13.

V Ptuj v nedeljo dne 31. marca 1912.

XIII. letnik.

Kam plovemo?

Mi gotovo nismo vstvarjeni iz najbolj mehke ilovice in marsikdaj prisili tudi nas bojna narava do ostrih besed. Ali v splošnem smo imeli vendar vedno namen, ljudstvo kolikor mogoče podučevati, mu koristiti, pomagati, — skušali smo izpolnjevati vlogo poštenega lista in dostojne kmetjsko-delavsko-obrtno stranke. Pa na vsako našo ožjeto besedo so klerikalni farizeji kakor petelinji zavijali oči proti nebu ter kričali v naši „surovosti“ in „brezobzirnosti“. Mi smo jih pustili kričati, kajti tudi mačka zacvili, ako ji stopiš na rep. Vedeli smo, da je med brezobzirno, prosto besedo in med bistveno surovostjo velika razlika. Pribili pa smo že opetovano na podlagi neovrgljivih dejstev in dokazov, da surovi ton in brezobzirni boj v slovenski javnosti nismo vpeljali; pač pa so ga vpeljali slovenski klerikalci sami.

Zadnji tedni so prinesli zopet neverjetne orgije klerikalno-pravske surovosti. Povsod so se vršili „misijoni“ in skoraj povsod so bili ti „misijoni“ zgolj politična hujskarija, na katero se ne more odgovarjati, ker se godi v Bogu posvečenem in od postave varovanem hramu. Ni bilo skoraj misijonske pridige, na kateri bi se ne udrihalo čez „Štajerca“. In ni bilo spovedi, na kateri bi se ne šuntalo proti naprednjakom. Otroke, dekleta, fante, — vse se je zastrujalo iz posvečenih ust s političnim sovraštvom. Ne jokamo morda, kajti ta gonja „Štajerca“ ni škodovala in mune bode škodovala. Nasprotno, vsaka pridiga proti „Štajercu“ prinese nam novih naročnikov in novih odjemalcev. Vsaka klerikalna kletve postane hipoma blagoslov za napredno misel. Ako vkljub temu grajamo divjanje političnih duhovnikov, potem storimo to zgolj iz oziroma na čistost vere. Kajti zločinsko že se nam zdi, kako ti duhovniškega imena nevredni gospodje bagatelizirajo vero, kako smešijo najčistejšo nauko o ljubezni do bližnjega, kako blatijo evangelij in pljuvajo na cerkvene zapovedi. Ali je sveta vera res le igračka v roki političnih kaplanov? Nam se zdi, da cerkvena oblast spi, — sladko spi brez sanj in nemira, — sovražnik pa seje luliko v cerkvenem vrtu.

V Polensaku je fajmošter raz prižnice vpil, da največji nečistnik ni tako težki grešnik, nego tisti, ki „Štajerca“ bere. To je bilo lansko leto. Letos pa imajo v Polensaku dovolj nezakonskih mater, samih klerikalnih devičic, ki so raje župnika v bogale in se nečistosti udajale, nego da bi „Štajerca“ brale. Zdaj pa tuli župnik raz prižnice in družega ni slišati, nego besede kakor „k... e“, ki se jih mi sramujemo celo v krčmi izpregovoriti.

Ta slučaj je dokaz, kakšne posledice ima politična gonja duhovnikov. Nam naprednjakom vi črni gospodje ne škodujete; pač pa škodujete veri in ljudski pravnosti!

Stara je beseda, da čimbolj je kakšna dežela klerikalna, temveč zločinov, ubojev, umorov, pretepov, se tam pojavlja. Čudno to ni, ako ravno poklicani varuhi pravnosti in Bogu dopa-

dajočega življenja širijo najgrše pohujšanje. Ali ne hujskajo klerikalni listi naravnost v pobijanje političnih nasprotnikov? Ali niso politikajoči kaplani naravnost voditelji pri izgredivih in pretepih? Kdo bi si mogel kaj surovejšega in brezobzirnejšega misliti, nego je bil govor „duhovnika“ dr. Kreka na celjskem zborovanju laži-kmetjske „zveze“?! . . . Celo mrliče v grobu ne pustijo klerikalni hujskači pri miru in v divji, zverinski jezi pljujejo na strohnele kosti pokojnih naprednjakov. . . V njih „izobraževalnih“ društvih pa učijo nepokornost proti staršem, pri njih „igrah“ navajajo mladino na ponočevanje, pijančevanje in druge žalostne posledice razuzdanosti. Ubijalci, detomorilke, sleparji, — to so znamenja klerikalne „vzgoje“ in klerikalne „kulture.“

Kakor umazano morje se vliva klerikalna propalost čez slovenske pokrajine. . . In zato vprašamo ponižno in resno cerkveno oblast, ki ima sveto dolžnost, varovati in ščititi vero, vprašamo kot ljudje, ki ne nosijo Kristovih nauk le na jeziku: Kam plovemo?

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje moje kože le Steckenpferd-lilijino-mlečno milo od tvrdke Bergmann & Co., Litschen a/E. Kos za 80 h se dobi povsod. 229

Politični pregled.

C. k. kmetijska družba za Štajersko obdržala je 27. in 28. marca v deželni zbornici v Gradcu svoj 89. letni občni zbor. O tem za kmetijstvo velevažnem zborovanju prinesli bomo seveda natančnejše poročilo.

Nemški cesar Viljem II. peljal se je te dni v Korfu. Na Dunaju je pozdravil našega vladarja. Sestanek je bil prav prisrčen. V mestu Brioni pa je pozdravil našega prestolonaslednika. „Nebojsenič“. Kakor znano je to ime za nove velikanske bojne parnike (dreadnought). Te dni spustili so v morje drugega teh parnikov, ki nosi na cesarjevo povelje ime zmagovitega našega admirala „Tegetthoff“.

Državna podpora. Vlada dovolila je za po toči in suši v lanskem letu prizadete občine v okrajih Konjice, Slov. Gradec in Deutschlandsberg iz državnih sredstev podpore v skupnem znesku 15.000 kron.

Koroški deželni odbor podelil je raznim požarnim brambam iz tozadevnega sklada podpore v skupnem znesku 24.720 kron.

Pametna sodba. V mestu Neu-Raka psoval je župnik meščane raz prižnice, to pa iz političnih vzrokov. 11 meščanov je tudi imenoma navedel in žalil. A ti so ga šli tožiti in širokostonni fajmošter je bil zaradi žaljenja časti na 3 dni zapore obsojen. Prav tako, kajti na prižnico ne spada politika!

Papež hoče baje določbe gledé maziljenja duhovnikov spremeniti. Medtem ko postane danes lahko vsak 23. letni fantek duhovnik, določilo se bode starost za bodoče z 28. letom. Tako bodo imeli po papeževem mnenju mladi ljudje več časa, da izpoznajo, je-li so sposobni za duhovniški stan ali ne.

Politični umor. Iz političnih vzrokov je neki Grk ustrelil kneza Kopassi iz Samo. Umor je povzročil mnogo razburjenja. Morila so vjeli.

Dopisi.

Sv. Lenart v sl. goricah. Dragi mi „Štajerc“, eno izredno prijaznost našega g. župnika glede računanja pri pogrebih ti moram danes poročati, da tudi javnost njegovo delo izpozna. Pred kratkim je umrla v naši fari nekdanja posestnica E. F. Za rajnko so se služila v farni cerkvi cerkvena opravila. Žalostno je, da je takrat truplo rajnke moralo pred cerkvijo biti. Vpraša se gospoda župnika, zakaj se sedaj trupla mrtvih ne smejo več v cerkev nositi? ali je to tudi Kristus prepovedal? . . . Nadalje se vpraša g. župnika, ali je naša cerkev njegova lastnina ali pa lastnina tukajšnjih faranov? Ali je mogoče tudi njegov račun za 97 kron (beri devadesetinsedem kron) postavno pravilen? (gledi tozadnji patent od 13. junija l. 1774.) K temu patentu se vpraša g. župnika, če si upa on z lahko vestjo sploh toliko računati? Torej s postavo na dan!

Iz Oseka. Redko kdaj piše se kaj iz Oseka pri sv. Trojici, a vendar tudi mi prav marljivo čitamo tebe, predragi „Štajerc“. Medsebojno smo mi občani zmiraj živeli v složnosti kot napredni občani, a v zadnjem času začel je klerikalni kovač puntati jednega kmeta proti drugemu, zastran občinskih volitev, tako da se ne moramo sporazumeti zavoljo njih. Zdaj vpraša in prosi kovačova stranka v „Sl. gosp.“ poslance, naj oni preiščejo vzrok, zakaj da se občinske volitve tak dolgo zavlačujejo; mi pa njemu svetujemo: naprosi si rajši Roškarja, da ti on preskrbi dela, ker ako ne boš več v kovačnici dela imel, kak v zadnjem času, tedaj boš tudi ti moral iti v Pohorje koze pasti, prosi pa tudi Roškarja, naj ti preskrbi potrebno zdravilo za glavo, drugače boš prišel še zastran tvoje klerikalne politike bogve kam. V zadnjem pustnem času si že čudno nastopal; ko ti se je jedna gostija porušila, se je kovač ponudil za kozla, a ti ga k sreči niso hoteli sprejeti. Ej Šalamun in tvoji, bliža se spet občinska volitva, naprosite si spet Zemljiča, ker on lažje hodi od hiše do hiše, kak Vi, ter prav pridno agitirajte. Mi mislimo, da bo zastoj, ker mi Osičarji ostanemo vedno kot napredni „Štajerejanci“, ki se ne bomo dali od farskih podreptnikov za nos voditi! Več občanov.

Cirkovce na Drav. polju. Ljubi „Štajerc“! Dolgo nam še nisi nič poročal o naših vrlih Cirkovčanih. Vendar se moram kod popotnik oglašiti in te žalostne Cirkovške farane nekaj potolažiti. Imel sem pretečeni teden opraviti na Dravskem polju. Slučajno me je tudi doneslo v Cirkovce. Prišel sem z nekim mojim prijateljem skupaj, in ko ga vprašam, kako da se še kaj ima, začel mi je tako-le pripovedovati: Pred kakimi 14 dnevi imeli smo tukaj misijonarje, pravijo da so bili iz Celja. Ne misli prijatelj, da so prišli oznanjevat besedo božjo, učiti ljubezen do bližnjega, deliti mir in pokoro. To so sami hujskači, udrihali so po „Štajercu“, da je groza. V pridigi nam je poveljal nek misijonar, da v vsaki hiši, kjer se „Štajerc“ čita,

vsi tisti bodo pogubljeni. Kaj rečeš dragi prijatelj na to? Jaz te vprašam, ljubi „Štajerc“, ali je res, kateri Te čitamo, da bomo pogubljeni? Če je temu tako, potem pač ne bomo samo mi pogubljeni, pač pa bodejo tudi vsi tisti farji, kateri zlorabljajo hram božji v politiko in ki tudi sami čitajo naš list. Vprašam Vas, dragi Cir-kovčani, ali Vam je povedal misijonar tudi to, da bodejo tisti Damas Macooh in njegovi tovariši, ki so obkradli Mater Božjo in ubili človeka, prvi, ki bodejo pljuvali peklenski ogenj na večne čase? Tega Vam ta božji svetnik gotovo ni po-vedal. Ve uboge misijonske duše, dajte Bogu kar je božjega, „Štajerca“ pa pustite v miru! Dragi „Štajerc“! Ne dvomim, da je g. kaplan Melhijor Zorko „našuntal“ te črne peteline zoper „Štajerca“, ker kakor vemo je naš ljubi „Šta-jerc“ mnogokrat kaj lepega o tem kaplanu in njegovih prijateljicah prinesel na beli dan. Za zdaj dovolj, ljubi „Štajerc“! Vam pa, dragi Cir-kovčani, kličem: Ne bojte se, ker kateri Vas sodijo, bodo sami sojeni. Tebi pa kličem, dragi „Štajerc“: Imej vedno oestro krtačo in stoj trdno kot skala na mnogo let! Popotnik.

Frauheim. Cenjeni g. urednik! Nad vse najbolj srečni smo Framčani. Dne 25. marca imeli smo političen shod. Govorila sta ljudska odre-šenika general-kaplan Korošec in „kmet“ Roškar. Korošec je nad vse najbolj bičal Nemce, „nem-čurje“ in „Štajercijance“ ter rekel, da vsega so le Nemci krivi. Hvalilo se je Piška. Mi dobro vemo, zakaj se gre. Letos bo treba glasove! Poslušalcev je bilo malo. Opaziti je bilo le g. feim-mušta Muršeca in nekaj starčkov, par žen in otrok. Od vseh krajev nam donajajo podporo. Pri najbolj klerikalni gostilni vidimo na platu letak, ki vabi na Slivnico. Dne 24. in 25. so baje g. Pišek hauptman „čukov“ eksercirali z „čuki“, „Turke pred Dunajem.“ Kaj, dragi bralci „Štajerca“, nismo li srečni? Ali ni to dosti lepa podpora? Kaj hočemo še več? Oj ti srečna šta-jerska dežela!

Polenšak. Dragi „Štajerc“, kakor ti je že znano, je naš župnik Poplatnik pretečeno leto vedno pridigal, da bo vsak najbuhši nečistnik poprej izveličan, kakor tisti, kateri je Ploja volil ali pa „Štajerca“ čital. Ker pa zdaj vidi, da bo skoraj več nezakonskih mater nego zakonskih, tedaj je imel pretečeno nedeljo krščanski nauk, katerega se je udeležilo največ otrok. Tedaj ka-kor strela iz jasnega neba začel je udrihati po tebi, dragi „Štajerc“, in po naših zapeljanih de-kletah, petkrat, s ponovljenimi besedami, da on ni odgovoren za naše „k...e“ in „k...že“, ker nektore so se še celo spotoma iz krčme vlačile. To je bil lep nauk za otroke, kaj ne? Ja ja, g. Poplatnik, mi Vam potrdimo, da niste Vi zapeljali deklet; ali dragi „Štajerc“, kaj ti sodiš, kdo je tisti, kateri je, prvi povzročitelj te hudobije? Tudi te vprašamo, ako ti je znano, kdo je pridigal, da je vekši greh „Štajerca“ čiti-tati, nego nečisto grešiti? Ni še tudi dolgo, da je bil nek mož pri spovedi; kakor je to navada našega Poplatnika, da ga vpraša, koga je volil in koga bo prihodnje volil, je mož odgovoril, da za prihodnjo še ne zna; tedaj mu reče: Te pa voli, če boš samega satana s pekla volil! Evo bila spoved! Več prihodnjč. Farani.

Sv. Barbara v Haložah. Vročje hrepenenje po županskem stolcu občine Gradiša je navdajalo tukajšnega posestnika in novo izvoljenega od-bornika Franca Šmigoc. Dne 14./III. 1912 se je

vršila volitev obč. predstojnika, ali to človeče je vsled agitacije zamudil čas začetka volitve predstojnika in svetovalcev; v svoji ošabnosti si je bil namenil našgati cigareto; ko pa je vi-del, da nima nič za opraviti pri nadaljni volitvi radi svoje zamude, potem si je mirno vzel pipico iz žepa, in zapalil mogoče na čast izvoljenemu predstojniku g. Županu. Vnet „sloga“.

Sv. Barbara v Haložah. (Napad). Dne 20./III. 1912 je v noči ob 9. uri napadel gostil-ničar, mesar in posestnik Anton Reicher sina cerkvenega ključarja Belšak ter mu delil zauš-nice; pri tem je prišel zraven organist Pišler, da bi še tudi on za svojo osebo kaj od Reicherja sprejel; in res mu je ta takoj podelil par krep-kih zausnic, in je pri tem moral njegov havelok dva dni pred gostilno v blati ves razdrapan le-žati. Radi prostovoljne delitve zausnic in cest-nega napada se bode Reicher pred sodnijo zago-varjal. Morda ga bode državni poslanec Brendič v državnem zboru zagovarjal kot pristaža kleri-kalcev. Živijo klerikalna olika! Navzoči videc.

Bohova. Oh, oh, siromaček vsega usmiljenja vreden, kako je hudo bolan! Trga ga po duši in telesu, zvija se v hudih stiskah, težavah in dvomljivostih, neznosno ga šraufa, stiskuje, šiplje in Bog ve kaj še. V težkih sanjih se premetuje in prevrača na svoji postelji, da kar deske škripajo; vzdihuje v globokih duševnih stiskah, hudi pot ga preliwa ter mu rosi duftne rjuhice njegove. Bolan je, bolan, oh oh, in kako hudo bolan! Kaj ga je neki tako hudo prišlo, da v tolikih bolečinah vzdihuje, kaj neki? O moj ljubi „Štajerček“, nič družega, kakor naše — občinske volitve — in koga pa koga, za pet snopov nasmojenih? nobenega drugega kakor njega, no, njega, g. kaplana Baznika iz Hoč! Huj, huj, kako hudo je revček zbolel, ti siromaček siromačni, o joj, joj, joj! Sicer ni moj, ni naš prijatelj ta hudo zboleli g. kaplan-ček, a mi smo kristjanskega usmiljenja polni in smili se nam, smili. „Štajerček“, ti res ne ver-jameš, kako ga bolijo in srbijo naše letošnje občinske volitve. Par mesecev mu te šmentane volitve ne dajo miru ter ga gonijo sem ter tja, okoli in okoli, brez preneheka, brez usmiljenja, kakor desetega brata, čisto blazen burja od hiše do hiše, od volilca do volilca, iz Hoč v Bohovo, iz Bohove v Hoče itd. i. t. naprej. Vaške goske, race majajo z glavicami ter se med seboj pov-prašujejo, kaj mu je neki prišlo, kaj se mu je zmešalo, da g. kaplan Baznik po vasi toliko blazi okoli; nekega ošabnega purančka, ki si je ravnokar vpregel svojo kočijo ter se ponosno zvozil po dvorišči, je ta volilni nemirnež v svoji neznanski sili skoraj na smrt pohodil, tako da se je ustrašeni perutnež prav hudo začel kre-gati nad tem nasilnežem, med tem pa ko je vaški nadkodikin na vrhuncu največjega in viš-jega gnojišča prav srpo zagodernal in zapel: „Kikiriki, že spet štime: Lovi!“ Oberžabjak pa pomoli glavo iz Bohovske luže in zarupne: „Kvak, kvak, kvak, za Bohovčane bo to en žlak“. In naš stari Hektor, vaški štirinogati gmajski nahtvahtar zaničljivo z zadnjimi tacama pobrskala po trati, pa zakolne: „Hau, hau, hau, a jaz bi mu že dau.“ Vidiš, ljubi „Štajerček“, tako se imamo zdaj pri nas po vasi in okoli vasi! Tretjega aprila imamo volitve. Če na ta dan ne bo šlo po volji g. kaplana Baznika, potem pa je res zelo lahko mogoče, da nam toti gospodek popolnoma znori. Mogoče pa je tudi, da ga do-vršena volitev pomiri tolikanj, da bo zanaprej

se več briga za duhovske nego za pos-lanci. Baznik, Baznik, kaj pa bo, kaj, če padejo tvoja goreča, plamenčasta želja po Bohovski davi — oh joj, oh jomene, Baznik, Baznik bo potem? — Bohovski dohtar Ničnep

SUKNA in modno blago za gospode in gospe priporoča izvozna hiša 140
Prokop Skorkovsky in sin v Humpolcu na Češkem.
Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerno cene. Na željo hočem dati takoj izgotoviti gospodske obla

Novice.

Cenjenim čitateljem naznanjamo, da morali zaradi pomanjkanja prostora v tej vilki nadaljevanje našega podlistka o samoskkih zločinih v Čenstohovi izpustiti. ga iznesli bomo nadaljevanje in konec v prihajajočih številkih.

Na Dunaju se porabi vsak dan 900.000 trov mleka. Kmetje v okolici so večidel v karskih zadrugah organizirani in oddajajo mlazopet velikim podjetjem na Dunaju.

Družina Rotschild darovala je v dobrodelne namene mestu Witkowitz svoto čez 1 mil. kron.

Grozna rudarska nesreča. V Taganrogu Ruskem so se v rudniku Italijanskega razstaplina. Več kot 50 rudarjev je bilo takoj mrtva čez 100 jih je še sedaj v jami. Ker je čelo v jami tudi goreti, je vsaka rešitev ključena.

Velika povodenj je divjala na Ogrskem. hujše prizadeta je občina Panyola, kjer je osod 280 hiš le 40 celih; vse druge hiše je razrušila.

4000 kmetov je spremljalo zadnjič umir-nemškega kmetskega poslanca Franca Kutska zadnjemu počitku. Pogreb je bil veličast-a pokojnik je bil tudi pravi zastopnik kmet-ne pa politični hujskač a la dr. Korošec Verstovšek.

Železniška nesreča. V bližini postaje Tbnica pri Krakovi trčil je tovorni v osebnik. Izpod razvalin razbitih vlakov so potegnili težko in 100 lahko ranjenih. 3 osebe so t-umrle.

Prav amerikansko! Gospa Kati Littin Ergoldsbachu na Bavarskem je pri izkušnji ev-vola pravilno ubila, razsekala in istotako je ter svinjo. Neki amerikanski hóteliar jo je kot mesarico sprejel in ji plača letno 2500 kron.

Kmetsko državo se lahko imenuje Dan-kajti vsled kmetov je postala bogata. Dan (Dänemark) je danes skoraj najbogatejša drž-na svetu. V 70. in 80. letih prejšnjega stola so se pričeli danski kmetje združevati. Ust-avili so zadruge za živinorejo, parne majo-prodajalne za puter, društva za razpošilja-jajc, lastne kralnice, pekarije, pivovarne in mli-Da so danski kmetje dospeli na tako vis-stopinjo izobrazbe, zahvaliti se imajo svojim bornim ljudskim šolam, katere je ustati pesnik in škof Grundvig. Danes imajo na š-skem 731 kmetskih visokih šol in 14 kmetskih šol z 475 učitelji in 172 učiteljicami. Ti države podpirani zavodi dajejo mladini kmeti in obenem splošno izobrazbo; dajejo jim tudi ponos in veselje za kmetsko delo. Najb-ljudje na Danskem prihajajo iz kmetskega sta. Najplivnejši poslanci so sinovi kmetov. Prej-ministrski predsednik in vojni minister l-vaški učitelj Christensen sta kmetska sin-oljedelski minister Ole Hansen je še da kmet; njegova hčerka se uči gospodarstva nekemu vaškemu kovaču. Minister za notr-zadeve je kmetskega rodu in pokojni finan-minister je bil sin kmetskega ulinarja. Sed-min. predsednik je učitelj, njegova hčerka uči rokodelstva. In tudi najboljši danski filoz-pesniki ter umetniki so kmetske krvi. žela je pri tem bogata postala. Pri nas pa klerikalci upirajo, da bi ja ne prišla izobraz-med kmetske vrste in vsak škric zaničuje km-Zato pa smo pri naz revni in ubožni... Luna mrknila bode v noči od 1. na 2. ap-t. 1. Začelo bode to ob 10. uri 26 minut-trajalo do 12. ure 2 minut. Mrknjenje bode majhno; le peti del lune bode zatemnelo.

Atentat na laškega kralja.

Poročali smo že v zadnji številki, da je izvršil neki anarhist poizkušeni umor na italijanskega kralja Viktorja Emanuel. Ko se je ta po cesti peljal, ustrelil je anarhistični zidar Antonio d'Alba iz revolverja. K sreči ni zadel kralja. Pač pa je zadel majorja Lang, ki je službeno kralja spremljal. Mi prinašamo danes sliko ranjenega ofi-cirja in morilca, katerega so takoj pri-jeli in zaprli.

Der verwundete Major Lang. Der Attentäter Antonio d'Alba. Zum Attentat auf König Viktor Emanuel.